

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

În nesiguranță.

Se împlinește săptămâna, de când reprezentanții comitetului nostru național au reluat firul tratativelor cu contele Tisza și lumea românească e tot așa de neorientată în aceasta chestie, cum a fost la început.

Jurnalele ungurești continuă a publica informații, conjecturi mai mult sau mai puțin verosimile, inducând lumea în eroare și contribuind și mai mult la haosul, în care se sbate opinia românească și aceea a ungarilor.

Un ziar de seara a publicat chiar *textul* dezbaterilor dintre Români și contele Tisza. Textul a fost reprodus și în jurnalele noastre și „Românul” din Arad spune în comentariu, că textul ar fi *fidel*, cu mici excepții stilare, în cari unele pasagii se redau în extras. În numărul următor, „Românul” desminte acest comentariu, cu observarea că nu-i aparține, ci l-a reprodus din numitul ziar maghiar — lucru ce nu ni se pare destul de evident, dacă cetim încă odată numărul cu pricina.

Dar nu comentariul acesta ne impoartă de data asta, ci un simptom, care începe să ne îngrijoreze: confuzia generală și neorientarea completă a obștei.

Am admis, din capul locului, principiul discrețiunii, ce ni-se impune; am spus, că vom aștepta în liniște desfășurarea evenimentelor, lucruri; pe cari le-am observat până acum, cu cea mai perfectă rigoare.

Dar, ierte-ni-se vorba, n'am înțeles nici atunci și nu înțelegem nici azi, că discrețiunea aceasta să dureze și să se întindă *la infinit*.

Lumea se agită mult pe tema aceasta; s'aud comentariile cele mai pesimiste și cele mai optimiste la

un loc — prospecte de pace și amenințări de noi represalii — și în lipsa unui fir îndrumător, păreri se risipesc și se divizează.

Nu cerem, desigur reprezentanților noștri, să dea publicității *tot* ce s'a discutat și debătut cu acest prilej, dar în confuzia generală, ce începe a se instăpâni, ar fi foarte binevenit câte un comunicat cât de scurt, în care s'ar marca, în două-trei linii, stadiul pertractărilor.

Aceasta, pentru evitarea demoralizării, ce poate urma foarte ușor și pentru că motivul principal, care a impus discrețiunea reciprocă, după părerea noastră, nu mai subversează.

Acest motiv ar fi, evitarea atacului, la care se aștepta contele Tisza, din partea presei maghiare opoziționale, chiar în urma acestor tratative de împăciuire.

Ei bine, repetăm, acest motiv nu mai subversează; presa opozițională l-a atăcat pe contele Tisza într'un mod atât de violent, încât credem, că s'a și obosit să mai injure. S'a alarmat toată lumea; reuniunile culturale, economice s'au mobilizat, să scape țara din primejdia grozavă a „tradării”...

Comunicatele calme ale comitetului ar revărsa lumină în haosul creat de presa șovinistă surescitată; ar justifica atitudinea guvernului — întru cât acesta e condus de gândul *cinstit* al unei împăciuirii — și ar curma neliniștea noastră, care durează acum de un interval destul de îndelungat.

Noi credem, că atitudinea noastră e așa de curată în aceasta chestie, încât nu mai avem motive de a ne ascunde și de a tăinui — și mai ales *nu* din conziderante față de presa maghiară șovinistă, care ne-a dovedit și cu acest prilej o ură fără margini!

DI N. Iorga ne trimite următoarea scrisoare, pe care o dăm în întregime:

Domnule redactor!

E absolut fals, că am oprit „Neamul Românesc”. Vedeți ce înseamnă a vă informa din foile evrești dela noi, care răs-pândesc cu privire la mine tot răul ce se poate?

Foaia mea apare dela 1-iu Ianuarie în alt format și vă trimit în plic recomandat două numere pentru a vă putea da părerea.

Dacă-mi e greu ori ba, e altă chestie. Constat numai ca vorba veche: „norocul e pe proști” nu e adevărată, căci altfel m'ar fi nemerit și pe mine. Căci se poate oare o prostie mai mare, decât să vrei a face bine Românului, care numai pentru rău îți e recunoscător?

Vă rog a tipări aceste rânduri așa cum sunt.

Primiți cele mai bune salutări frățești.
N. Iorga.

Ne bucurăm din toată inima, că vigurosul organ al d-lui Iorga „Neamul românesc” nu numai că nu a încetat, ci apare într'o formă mai impunătoare încă, răspândind lumina și energia lui dătătoare de viață.

Cât pentru observarea, că noi ne luăm informațiile numai din foile ovrești din țară — vina nu este a noastră. D-l Iorga știe foarte bine, căți admiratori și cetitori are în Blaj, unde „Sămănătorul”, mai apoi „Neamul românesc” se desfăcea într'un număr foarte mare. Din nenorocire însă, n'avem putere de a porunci granițelor zăvorite să se ridice. Aceste sunt descise deocamdată, numai ovreilor, pe semne!

Asupra „Neamului românesc”, în noua lui haină, vom reveni, salutându-l de pe acum, ca pe cel mai inimos tovarăș de muncă!

Pactul româno-maghiar în camera Ungară. În ședința din 31 Ian. a Camerei, contele Bethlen a adresat primului ministru o interpelare în chestia interviewului acordat de contele Czernin corespondentului din București a ziarului „Az Est”.

„Pentru moment nu vreau să mă ocup cu tratativele ce se urmează între contele Tisza și comitetul național român, a zis contele Bethlen, de oarece nădăjduiesc, că parlamentul va fi informat asupra acestor tratative, spre a se da opoziției ocaziune de a-și spune părerea. Ceeace mă preocupă acum este contradicțiunea dintre primul ministru și contele Czernin, care a declarat în mod precis, că tratativele maghiaro-române au un

rol însemnat din punct de vedere al bunelor relațiuni dintre Austro-Ungaria și România. Conte Czernin a declarat că tratativele vor exercita o influență favorabilă asupra relațiilor dintre cele două state. Din aceasta ar rezulta, că primul ministru tratează cu comitetul național român în scop de a asigura monarhiei pretinția României. Aceasta ar fi echivalentul ce se oferă României pentru apropierea sa de Tripla Alianță.

Declarațiunile foștilor miniștri români Filipescu și Take Ionescu concordă cu declarațiunile făcute de contele Czernin.

Contele Tisza a luat imediat cuvântul spre a răspunde interpelantului. Primul-ministru a declarat, că va face în curând istoricul tratatelor urmate cu românii. Parlamentul și opoziția va avea astfel ocaziunea de a se ocupa cu această chestie.

Contele Tisza declară, că nu este necesar să se ocupe cu declarațiunile făcute de dnii Filipescu și Take Ionescu, întru cât nu are intenția să se înceapă o polemică cu politicianii străini. Guvernul român și majoritatea parlamentară din România a fost reprezentată până acum de dl Maiorescu și dsa a avut întotdeauna o atitudine corectă față de monarhie. Despre dl Filipescu se știe, că face parte dintre acei politicieni, cari au fost dela început împotriva monarhiei.

„Eu nu voiu încheia nici un pact, nici cu dl G. Pop de Băsești și nici cu partidul naționalităților. Nu se va încheia nici o înțelegere prin care s'ar impune Ungariei oarecare angajamente față de România. În genere nu este vorba de nici o înțelegere, care ar putea să stânjenească libertatea noastră de acțiune. Primul-ministru ungar nu pactează cu dl Pop de Băsești. În chestia tratatelor este vorba de niște conferințe, cari nu au alt scop decât stabilirea unei ar-

monii sufleteste, grație căreia să se elimine din programul partidului român toate elementele agitatoare și otrăvitoare, spre a se putea stabili o înțelegere în interesul unei cooperări comune.

Contele Tisza citează răspunsul ministrului austro-ungar din București, care declară, că în realitate n'a spus altceva decât că nu cunoaște amănuntele tratatelor româno-maghiare și că nu vrea să se amestece în aceasta chestiune.

Ținând seamă de aceasta, contele Tisza declară că contele Czernin a procedat corect. Ziarele n'au reprodus exact declarațiunile contelui Czernin.

Numai o logică falsă poate concepe ideea că săvârșesc o trădare în privirea ideii de stat național maghiar, ascultând plângerile românilor. Românii nu sunt nedreptățiți, prin urmare nu poate fi vorba de prigonire. Cred că nu există cetățan în această țară care să nu aibă vre-o datorință. Prin urmare este datoria noastră de a cunoaște situația și de a satisface dorințele naționalităților, întru cât aceste dorințe nu sunt în contradicție cu principiile cardinale ale politicii maghiare. Trebuie să convingem pe fruntașii români că numai atunci pășesc pe calea cea bună, dacă atitudinea lor nu inspiră neîncredere în opinia publică.

În ori ce caz este de regretat că există contradicții între politica românilor și politica națională maghiară. Mă ocup de câteva decenii cu înlăturarea neînțelegerilor, dar nici odată nu voiu face în politica internă vre-un pas, care s'ar pune în legătură cu politica externă.

Recunosc importanța tensiunii ce există între noi și opinia publică românească, aceasta însă nu este o chestiune decisivă pentru noi.

Ne găsim în jurul sfârșitului tratati-

velor cu românii, însă nici eu nu știu care va fi rezultatul. Dacă rezultatul va fi favorabil, atunci am făcut un însemnat progres în chestia naționalităților. Dacă însă românii vor formula pretensiuni exagerate, nici o considerațiune de politică externă nu m'ar putea determina de a încheia o înțelegere dăunătoare politicii noastre naționale.

Terminând, contele Tisza declară, că ceea ce a spus cu privire la politica externă nu va fi desmințit, întrucât nici ministrul de externe nu ar putea să declare altceva.

— Conte Bethlen declară, că nu e mulțumit cu explicațiunile primului ministru.

Camera ia act de declarațiunile contelui Tisza.

Nouile circumscripții electorale.

Ministrul de interne Sándor János a depus pe biroul Camerei proiectul de lege despre nouile circumscripții electorale. Conform noului proiect vor fi 435 de circumscripții, nu 413 câte au fost până acuma. Proiectul creiază o mulțime de cercuri nouă, iar pe unele din cele vechi le sistază.

Noul proiect despre împărțirea circumscripțiilor electorale fixează deocamdată numai numărul și locul acelor, rămânând ca ministrul de interne să împărțească teritoriile aparținătoare circumscripțiilor după cum va afla de bine. Ordinațiunea ministrului de interne privitoare la împărțirea cercurilor va fi înaintată spre aprobarea Camerei, care o ia spre știre.

Noul proiect e îndeosebi cu considerare la populația orașelor unde se înmulțesc circumscripțiile. Astfel Budapesta în loc de 9 va avea 22 deputați. Orașele: Pécs, Pöszony, Arad, Hódmezővásárhely, Segedin, Oradea mare, Győr, Casovia și Timișoara, vor alege 2 deputați nu unul ca până acuma.

Dintre comitate Pest va alege cei mai

FOIȚA.

Fecioarei.

La ușa îndurării Tale
Vin cete de popoară,
Vin principii, regi și cerșitori
Copii și fete 'n păr cu flori,
Și cu mărire te cinstesc
Și cu nădejde te-agrăesc

O maică și Fecioară!

Și veacuri trec și veacuri vin
Și totul o să moară
Nu-s principii, regi, nici cerșitori
Copii și fete în păr cu flori.
Plinindu-se nădejdea lor
Iți cântă cu mărire 'n cor:

O maică și Fecioară!

Ion Belu.

Mamă...

Mamei bune.

O, mamă, bună mamă
Un glas ascuns mă cheamă,
Și-mi zice vin' cu mine
In alte zări senine...

O, mamă, dulce mamă
Ți-am spus, că să distramă
A visului urzeală
La raza lunei pală...

O, mamă, scumpă mamă
Un singur gând mai sfarmă
Al minții mele creer
L'auzul cânt de greer:

Vei plânge tu când trece
La groapa lui cea rece,
Copilul ce te chiamă
Atât de dulce: Mamă?!

Vei fi tu la mormântul
In jurul cărui cântul
Atât de trist te chiamă:
Ah, vino... vino mamă...

— Copilul tău se duce —
La cap să-i pui o cruce,
Și'n juru-i viorele
Tot rânduri... rândurele...

Să-l lași apoi în pace
Sub ghea care tace...
De-atânci nu te mai chiamă
Copilu-ți dulce: Mamă!!

1914.

G. Podgoreanul.

Trei fulgi de nea...

V. ei.

Trei fulgi de nea pribegi mi-au spus,
Că m'ai uitat, că tu te-ai dus...
Trei fulgi de nea mi-au povestit,
De altul cum te-ai îndrăgit...

Trei fulgi de nea mi-au spus apoi,
Să-mi cer amorul înapoi.
Trei fulgi de nea sub geamul tău
Trimis-am ieri iubito eu:

Să-mi cear' amorul îndărăpt
Zădarnic însă ti aștept,
Căci nu mai vin.. o! nu mai vin
Și-s curios de ce nu vin ?

Trei fulgi de nea în urma lor,
Trimis-am ieri dup'al meu dor,
Dar toți trei fulgii s'au pierdut,
Zădarnic ca să știu am vrut:

Tu i-ai oprit, ori s'au topit...
Căci fulgii nu s'au mai ivit.
Iar dorul meu de-acum pribeg
Rosti-ți-a numele cu drag....

Și dus în lume va căta
Frumoși-ți ochi iubita mea,
Dar trist pieri-va în drumul lui
Sub poala verde-a codrului!

G. Podgoreanul.

mulți deputați, adică 22 nu 15 ca până acuma. Se scârțează circumscripțiile electorale în comitatele din Ardeal. Astfel din 74 deputați, Ardealul de aici încolo va alege 65. Comitatul Alba-Inferioară va avea 4 circumscripții în loc de 7 de până acuma. Comitatul Hunedoarei va avea 5 în loc de 6; Murăș-Turda 4 în loc de 5; Sibiu 5 în loc de 6; Sălaj 4 în loc de 5; Solnoc-Dobâca 5 în loc de 7; Turda-Arieș 3 în loc de 4. Tabloul circumscripțiilor din comitatele locuite de români se prezintă în chipul următor:

1. Com. Alba-Inferioară va avea 4 circumscripții cu centrele electorale: Vințul de jos, Alba-Iulia, Ighiu, Aiud.

2. Arad cu centrele: Boroșineu, Boroșebiş, Aletea, Chișineu, Pecica-Maghiară, Maria Radna, Șiria.

3. Bistrița-Năsăud: Bistrița, Sieul-Mare, Năsăud.

4. Bihor: cu 12 circumscripții, între cari: Beiuș, Aleșd, Ceica-maghiară, Margita.

5. Brașov cu 5 circumscripții: Orașul Brașov cu 2 deputați, Feldioara, Săcele și Vidombac.

6. Cianad: Macău și Nădlac.

7. Făgăraș: Arpașul de jos, Făgăraș.

8. Huneadoara: Deva, Ilia, Petrojeni, Orăștie și Hunedoara.

9. Târnava mică, cu 3 circumscripții: Sănmărtin, Ibașfalău și Hususău.

10. Cluj cu 4 circumscripții: Huedin, Hida, Cojocna și Teaca.

11. Caraș-Severin cu 8 circumscripții: Balint, Bozovici, Caransebeș, Lugoj, Berchiș, Oravița, Orșova, Reșița.

12. Maramurăș, cu 6 circumscripții, între cari: Ocna-Șugatag, Vișeu și Sighet.

13. Murăș-Turda, cu 4 circumscripții: Ghernesig, Bandul de câmpie, Nyárádszereda și Reghin.

14. Târnava mare: Cohalm, Mediaș, Sighișoara, Agnita.

15. Sătmar, cu 8 circumscripții, între cari: Baia mare, Carei, Șomeșta mare, Seini.

16. Sibiu cu 5 cercuri: Sibiu orașul cu 2 cercuri, apoi Sebeșul sășesc, Seliște și Noerich.

17. Sălaj cu 4 cercuri: Ceica, Șimleu, Zălau, Tășnad.

18. Solnoc-Dobâca, cu 5 circumscripții: Beclean, Deș, Lăpușul unguresc, Honda mare, Gherla.

19. Timiș, cu 9 circumscripții, între cari: Buziaș, Biserica-Albă, Lipa, Temesrékás, Vinga și Aradul-Nou.

20. Turda-Arieș, cu 3 circumscripții: Vințul de sus, Ludoș și Turda.

21. Torontal, cu 13 circumscripții, între cari: Becicherec, Chichinda, Săumiclașul-mare.

Majoritatea voturilor se va schimba în aceste cercuri, după cum o va stabili aceasta dl ministru de interne în ordinațiunea anunțată. În comparație cu împărțirea avantațioasă a circumscripțiilor din ținuturile maghiare, situația viitoarelor circumscripții din ținuturile locuite de români e cât se poate de tristă. Astfel majoritate românească va fi probabil în:

1. Com. Arad: Boroșineu, Boroșebiş, Chișineu, Rodna, Șiria.

2. Com. Alba-de-jos: Majoritate probabilă românească Vințul de jos, Ighiu.

3. Bistrița-Năsăud: Năsăud.

4. Bihor: eventual Beiuș, Ceica.

5. Brașov: nici unul.

6. Cianad: nici unul.

7. Făgăraș: Făgăraș și Arpaș.

8. Huneadoara: Orăștie și eventual Ilia.

9. Târnava-Mică: nici un cerc românesc.

10. Cluj de asemenea.

11. Caraș-Severin: Caransebeș, Lugoj Oravița.

12. Maramurăș: nici unul.

13. Murăș-Turda: nici unul.

14. Târnava-Mare: nici unul.

15. Sibiu: Sebeș.

16. Sătmar: Probabil Șomeșta.

17. Sălaj: Eventual Șimleu și Ceul Silvaniei.

În Timiș, Torontal și Turda-Arieș nici unul.

Câșlegi.

Zilnic cetim prin ziare și prin foi invitații la concerte și petreceri, în toate ținuturile locuite de Români. Mii și mii de suflete tinere tresar cu plăcere când le cuprind fiorii dulci și obositori în aceeași vreme a pregătirilor la petreceri.

În vremea aceasta apoi se pregătesc alții la executarea programului statorit pentru concert; fiecare înțelege, că concertele și seratele nu sunt numai producții simple și obișnuite spre a aduna public numărös, ci sunt o înaltă misiune culturală.

Ne bucurăm din suflet, văzând că în cercuri tot mai largi se lățește convingerea că concertele și seratele trebuie să împlinească menirea culturală și națională: de a trezi în suflete dragostea artei și a culturii noastre naționale, care ne deosebește de alte neamuri, care cultură și artă nobilizează sufletele, le umple de mângăere și liniște curată, care n'o poate da — afară de credință — alt sentiment.

E înaltă menirea culturii naționale, care întărindu-se și manifestând puterea sufletului nostru, întărește și simțămintele noastre de dragoste și solidaritate a unuia față de altul, cari sunt lucruri neapărat de

MALTA.

Amintiri dela congresul euharistic.

1. Intrarea în port.

O adiere de vânt răcorește bordul vaporului, marea era puțin agitată, și luna împrăstie razele sale argintii asupra valurilor. Eu m'am adăpostit la un loc ferit de curent înfășurat într'o broboadă, cu care m'a servit contele Mikeș, afabilul episcop de Steinamenger. Era cu câteva minute de miez-noapte, când pe un lungan de Director dela un ziar unguresc îl auzii strigând, că a observat o lumină întreruptă. La această veste m'am așezat și mai comod în scaunul meu, căci înainte de o oră de sigur nu ne puteam gândi la intrarea în portul de Malta, de unde venea lumina. Marile faruri desigur că și proiectează luminile până în mari depărtări. Și nu am greșit socoteala. Când însă farul își aruncă spre bord luminile sale vii cu totul din apropiere, repede mă smulg din repausul meu, căci nu voiam să scap ocaziunea de a vedea intrarea în acest port cu renume mondial. Puțin lipsia și era pierdută această plăcere.

Vaporesel treceuse tocmai printre digurile luminate cu faruri și înaintează cu oiuțea foarte redusă de-asupra apelor liniștite a portului. Luna cu luminile sale blonde și

nălucirile tainice vrăjește umbre nehotărte, din cari nimic nu puteai să deslușești. În sfârșit, vaporul se oprește, ancorele se afundă cu sgomot în adâncurile mării, apoi dintr'odată o liniște solemnă se întinde de-asupra apelor. Dela țârm pornește spre vapor o flotilă de bărci. Le puteai cunoaște după lanterne, cari luminau ca niște licurici valurile mării. Dintr'odată vaporul nostru este încunjurat de aceste lumini; dela bărci de abia se auzea vâslitul lopeților. Am fost încântat de această ordine și liniște. Cum s'a permis debarcarea, deodată se și ridică din bărci un vuet asemenea unui orcan, și vaporul în câteva minute fu asaltat cu strigăte îndescriptibile. Nici odată n'am pomenit așa ceva. Sute de inși își ofere serviciile. Ce mângăere pentru mine, când în această încurcătură văd pe bord pe consulul României, care ne-a eliberat din mâinile acestor oameni, pe mine și pe confratele meu, Principele Abate de Einsiedeln, conducându-ne cu bine la țârm. Aci ne așteaptă un al doilea inger salvator, anume un părinte din societatea lui Iisus, care ne conduce la locuința noastră din colegiul din Birchirara.

Bravul consul al României, Carol Ferro, ne scurtează drumul de o jumătate de ceas către sat, întretinându-se în mod afabil cu noi. Un singur lucru a fost viu regretat în timpul acestei plăcute conversațiuni: anume că nu am putut fi aci deja eri, Mercuri 23 Aprilie. Eri anume, fusese primit în mod

solemn cu un entusiasm de nedescris, cardinalul Ferrata, legatul trimis de Papa spre a prezida congresul euharistic. Aclamațiunile de bine-venire și strigătele de bucurie ale întregului popor trebuie să fi fost însufleteite, cordiale și duioase în momentul când fregata „Hussar“ s'a apropiat de port, având pe bord pe Cardinalul Legat, intrarea strălucită care a urmat, a întrecut desigur tot ce a văzut Malta până acum ca primire solemnă.

Când la ora 2 după miez-noapte am sosit la colegiul Părinților din societatea lui Iisus, ni se infiltrase deja o bună doză de dispoziție sărbătorească de către amabili noștri însoțitori. În ori ce caz am putut să mergem la odihnă în speranța îndreptățită că desfășurarea ulterioară a congresului va fi tot așa de strălucită ca și solemnitatea cu care s'a deschis.

(Va urma)

(Revista catolică)

R. Netzhammer.

Cugetări.

Culese de I. P. C.

Bunătatea ne conduce la pocăință, iubire, abnegațiune și martiriu.

Tertulian.

*

Bunătatea e un mare dascăl: ne apără de greșeli și ne conduce la înțelepciune.

Ioan Gură de aur.

lipsă pentru fericirea și traiul bun al unui neam.

Arta și cultura noastră trebuie să fie acelea, cari mișcă, cutreeră și cutremură sufletele spre a arăta lumii că și noi trăim, și luăm parte întregi spre lumină, spre frumos... Este aceasta o datorință a fiecărui neam vrednic de trai, capabil de viață.

Căci forța brutală pot fi de folos pe un timp, între oameni cari se omoară, se pustiesc, ca și cum bucata de pământ luat pe nedrept ar stăpâni-o în veci — dar îndată spiritul blândității va stăpâni mai mult peste lume: cultura națională va fi arma care va triumfa.

Deci concertele și seratele noastre au menirea să fie deșteptătoarele gustului pentru frumos și totodată întăritoarele simțului național.

Frumosul, arta, e internațională, — e drept; dar pentru noi n'are rost întărirea și părtinirea culturii streine, mai ales a celeia, care cearcă să sugrume pe a noastră, s'o întunece, ca nu cumva să aflăm în ea plăcere, mângăere și tărie, ci să ne înstreinăm de ea.

Nu-i iertat așadar să sprijinească concertele noastre cultura streină în paguba artei noastre; mai vărtos nu-i iertat să aibă loc aici măcar o declamație (sau altceva asemenea) streină: și locul de frunte să-l ocupe muzica noastră românească, alinătoarea amarurilor noastre.

Cu bucurie cetim programele noastre, căci vedem cum cucerește manifestația sufletului românesc în concertele și seratele noastre, și vedem cum tot mereu se face destul pentru păcatul național a acelora, cari mestecau în program și puncte streine.

Așa și trebuie: fiecare cu al său!

Dar apoi se mai fac și petreceri, la cari iau parte atâtea suflete tinere dornice de o variație plăcută a vieții acesteia. În sine sunt nevinovate petrecerile aceste, și ar fi prea riguros cine ar dori să se oprească aceste școli a vieții sociale.

Dar — durere — veacul acesta al necredinței, al materialismului grosolan s'a pus pecetea și pe aceste petreceri. Sunt unele petreceri — repetez: unele — în cari publicul cu adevărat aduce jertfe de tămăie senzualității; unde damele apar în costume cari vatămă simțul moral al oricărui om cinstit; — apar ca într'un târg, unde-ș aduc de marfă curățenia gândului, castitatea intențiilor cu voia de a plăcea. Desigur se vor gândi ele la aceea, că prin aceste îmbrăcăminte și prin purtarea lor de tot modernă atâta simțurile tinerilor, și astfel dau anză la scandalizarea altora.

Mulțămită lui Dumnezeu, petrecerile noastre românești nu favorizează astfel de lucruri, și damele noastre sunt așa crescute, încât știu uni plăcerea petrecerii cu nevinovăția și cu cinstea. Desigur e un fapt îmbucurător. Numai să nu pătrundă duhul veacului acestuia și între noi, și cași până acum, petrecerile noastre fie izvoare de veselie curată, iar nu de plăceri neiertate, cum se întâmplă ades prin alte părți.

În cazul acesta recreem, întărim, mângăem sufletele noastre, împlinim și datorința ce avem față de cultura noastră națională, și nu vom teme nici nevinovăția fetelor noastre în petrecerile cinstitute.

Preotul George.

Correspondențe.

Scrisoare din Beiuș.

(Continuare și fine).

Actul al doilea se petrece pe câmp, unde suntem martorii câtorva scene din viața păstorilor. Se plâng și ei de asprimea vremilor, dar mai ales de neîndurarea stăpânilor cari, veșnic nemulțumiți cu serviciile lor, le dau mai multă bătaie, decât mâncare... Se mângăie însă cu gândul că nu va fi tot așa... Și ei știu, că bătrânul Simeon are făgăduință dela Domnul că nu va muri până ce nu va vedea pe Mesia; dar bătrânul Simeon e foarte bătrân, prin urmare nici venirea lui Mesia nu se poate amâna timp îndelungat. Într'aceea vine tinerul păstor Barbu din orașul Vifaim, unde a fost să ducă cașul stăpânului lor și le povestește ce îmbulzeală mare e în oraș, fiindcă a ieșit poruncă în toată împărăția să se scrie tot omul în orașul de care i-se ține sămânția. La întoarcere spune că a întâlnit pe lemnarul Iosif cu tinera lui mireasă cari neavând unde se adăposti peste noapte, el (Barbul) i-a condus la grajdul lor cel părăsit, unde string oile în vreme de furtună. Într'aceea însă văd o stea minunată pe cerul înnoțat, semn pe care ei nu știu ce poate să fie. De aceea unul zice, că va veni lepră, ciumă, foamete sau altă pedeapsă dela Dumnezeu, altul zice că va fi războiu. Și așa mai departe. Acum apar și craii dela răsărit cari însă iarăș au pierdut steaua conducătoare. Auzindu-i păstorii că vorbesc de stea, îi întreabă că nu-i steaua aceasta pe care o caută ei. Regăsind steaua, cei trei crai sunt atât de mișcați de minunea aceasta alui Dumnezeu, încât cad cu toții în genunchi zicând: „Mare ești Doamne!“ „Și cât ești de bun!“ etc. când, pătrunși fiind încă tot de emoția aceasta, li-se arată ingerul zicându-le: „Nu vă temeți! că iată vă vestesc bucurie mare care va fi la tot poporul: că astăzi vi s'a născut Mântuitor care este Hristos Domnul în cetatea lui David. Și acesta va fi semnul: veți afla prunc înfășat, culcat în iesle, în grajdul unde băgați oile pe timp de furtună. Steaua vă va conduce până acolo și va sta deasupra grajdului. Mergeți și i-vă închinați lui, căci pruncul care s'a născut din Preacurata Vergură Maria e Fiul lui Dumnezeu... (iar cătră cei trei crai zice:) „Iar vouă vă zic, să nu vă întoarceți pe la Irod, căci are gând rău în inima sa și vrea să strice judecățile Domnului...“ Și încheie zicând: Lăudați popoare pe Domnul! Fie numele Lui lăudat și preamărit în vecii vecilor...“ Cu aceste îngerești acorduri se încheie actul al doilea.

Actul al treilea e în grajdul, unde s'a născut Mântuitorul. La ridicarea cortinei corul ingerilor cântă dintru înălțime admirabila colindă: „O ce veste minunată...“ La început sunt acolo numai Preacurata Vergură și Iosif. — Iosif agrăește pe Maria: „Auzi, Mario, cât de frumos cântă ingerii! iar Maria răspunde cu admirabilul ei cântec: „Mărește suflete al meu pe Domnul...“ Pe la sfârșitul cântării ingerilor întră și magii dela răsărit în tăcere și adorație sfântă, îngenunchind și proșternându-se înaintea micului Isus după obiceiul oriental. Aici e — și e firesc să fie așa — vorbă puțină, dar

cu atât mai multă simțire și înălțare de suflet... Craii recunosc lecția de înaltă moralitate ce ne-a dat o El prin însuș acest fapt, că s'a născut atât de umilit și de sărac. Iar înțeleptul Gamaliil sintetizează acest adevăr când zice: „prin sărăcia lui El ne strigă: Nu în ceea ce are omul este fericirea sa, ci în ceea ce este!“ Dar sufletul lui de filozof, care a gustat dulceața și amărăciunea atâtor învățături, tot mai are o nedumerire și anume: Pentru ce a trebuit să vie El la noi? nedumerire pe care i-o desleagă Preacurata Vergură Maria spunându-i că din iubire față de noi a venit El pe pământ. — Cred că se va publica în curând toată piesa aceasta teatrală de Crăciun, dar până atunci îmi iau voie să transcriu aici ceva din convorbirea lui Gamaliil cu Preacurat Vergură Maria:

Maria: „uite Gamaliile! Iubești-ți tu părinții?”

Gamaliil: Poate fi vorba de aceasta?

Maria: Dar mamă-ta iubitu-te-a pe tine?

Gamaliil (plângând): Doar viața și-a dat-o pentru mine.

Maria: Bine! Și iubești-ți tu soția, pe buna ta Solome?

Gamaliil: Viața de m'ar costa o dorință de-a ei, aș împlini-o.

Maria: Bine! Și crezi, că Dumnezeu care a creat și plantat în peptul tău o iubire atât de mare, să nu aibă iubire? să nu iubiască? Poate da cineva ce nu are? Și dacă a dat, nu-i semn, că are mai mult decât noi: căci din iubirea Lui fără de margini am primit noi câte o părticică... Gamaliil mulțumește pentru această lămurire. Acum înțelege spiritul Legii Noi, care este spiritul iubirii lui Dumnezeu și al deapropelului... Craii își ofer coroanele și darurile, dar Preacurata le spune că Dumnezeu le cere inimile nu numai darurile lor! Într'aceea vin și păstorii cari încă aduc noului Mesia inimile lor curate... Gamaliil mai zice: „Mărire Ție, Dumnezeule, celui ce ne ai arătat nouă lumina,“ și atunci corul întonează doxologia cea mare, o compoziție nouă și de toată frumusețea a dlui Fr. Hubic-Vertileanu: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu...“ Și când se sting și cele din urmă armonii dulci ale cântării, cei de față în grajd se proștern încă odată după obiceiul oriental înaintea micului Isus și atunci cade cortina între ovațiile nesfârșite ale publicului asistent...

Și acum câteva observări: Și din cele de până aici s'au putut vedea dibăcia cu care a fost prins și legat firul piesei; ba din unele citate s'au putut aprecia chiar și unele concepții și calități de cugetare. Că sunt și anumite cusururi de înjghebare, anumite momente cari lipsesc, dar cari dacă ar fi, ar produce un efect final și mai puternic, că sunt chiar și anumite asperități stilare și limbistice, — aceasta de sine se înțelege într'o piesă compusă în câteva săptămâni și care în felul cum e astăzi este a se considera mai mult ca un impur. Foarte mult au contribuit la succesul piesei admirabilele compoziții ale dlui Fr. Hubic-Vertileanu, cari au înfrumusețat în mai multe locuri piesa, dându-i cel mai mare farmec ce se poate da: farmecul muzicii. Tot asemenea sunt a se releva meritele dlui artist dramatic dela Budapesta, G. Tyiro care, ca actor de profesie, a făcut întreg decorul scenărilor și a instruat pe elevi în mișcări, gesturi, în

partea atât de anevoioasă a mimiceii, cu un cuvânt, dela care se știe că atârnă în urma urmelor succesul sau nesuccesul momentan al unei piese. Astfel vedem că s'au înfrățit trei forțe pentru a produce publicului momentele de înșeninare și înviorare sufletească pe cari i le-au prods. Și publicul românesc din Beiuș și jur le și poartă pentru aceasta o stimă și mulțumită deosebită. — Incestez aci ca un moment vrednic de remarcat următoarele cuvinte ce le-am auzit dela o damă după reprezentarea piesei: „Înainte de reprezentarea piesei ni s'au părut mult trei coroane de un loc rezervat și două pentru un loc prim; acuma însă văd, că nici cinci coroane n'ar fi fost mult pentru loc rezervat: așa o prestațiune admirabilă am văzut din partea elevilor!“... Cuvintele acestei dame exprimă, socot, părerea generală a publicului asistent, care bucuros ar mai veni și la o a doua reprezentare a acestei piese. Mai ales că, scoase fiind cheltuelile avute cu pregătirea costumelor, acum a doua oară se poate da aceeași reprezentație și numai cu prețuri de jumătate. O așteptăm cu drag.

*

In epilog, care a fost un tablou viu, a mulțumit un băețas în cuvinte simple, dar frumoase, Il. Sale Episcopului Dr. D. Radu și tuturor oaspeților pentru încurajarea ce-o dau încercărilor lor tinerești.

Correspondentul.

Diverse.

Concurse. Pentru completarea parohiei Armeni, din protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu termenul 15 Februarie 1914. incluzive. Emolumentele împreunate cu acest oficiu parohial și calculate în conscrierea congruală din 1896 fac 733 cor. 88 fil.

— Parohia Șardu, din protopopiatul Alba-Iuliei. Toate venitele acestei parohii sunt computate la dotațiunea congruei în 660 cor. 58 fil.

— Cu termenul de 15 Februarie se curentează următoarele stațiuni învățătorești: Stațiunea de cantor-învățător din Craiafalău-de-câmpie, districtul protopopesc Fărăgău.

— Stațiunea de cantor-învățător din Bercea, districtul protop. Almaș.

— Stațiunea de cantor-învățător din Telecul-român, districtul protopopesc Reghin.

— Stațiunea de cantor-învățător din Țăud, districtul protop. Almaș.

— Stațiunea de cantor-învățător din Sângeorgiu-de-câmpie, districtul protop. Pogăceaua.

Prim ministru Greciei Venizelos decorat. Cu ocazia vizitei făcute la Viena de prim ministrul grec Venizelos, Maj. Sa l'a decorat cu marea cruce a ordinului leopoldin. Mai mari și mai mici distincții au fost acordate și membrilor din această suită.

Proiecte de căsătorie la curtea regală română. Vizita la Petersburg, a principelui Ferdinand al României împreună cu principele Carol, este adusă de unele ziare în legătură cu proiectul unei eventuale logodne a prințului Carol cu marea princesă Olga fca țarului Rusiei.

Pe altă parte ziarele bucureștene „Adevărul“ și „Dimineața“ publică următoarea informație despre logodna principesei Elisabeta a României cu principele moștenitor al Greciei, George:

In cele mai autorizate cercuri politice și diplomatice se dă ca sigură apropiata logodnă a principesei Elisabeta a României cu Diadocul Greciei, prințul George. Cu ocaziunea vizitei, pe care a anunțat-o regele Greciei Curții române, se va celebra probabil această logodnă. Firește că evenimentului acestuia i-se dă și o importanță politică, prin faptul că raporturile dintre România și Grecia, cari au devenit amicale, se vor strânge și mai mult și vor deveni desigur foarte cordiale, când pe tronul Greciei se va urca ginerele viitorului rege al României.

Principele George, diadocul Greciei, s'a născut în 7 Iulie 1890. Are deci vârsta de 23 de ani. A trăit și în Germania unde și-a completat educația militară. Este cavaler al ordinului Vulturul-negru. Principele moștenitor George al Greciei este fiul cel mai mare al regelui Constantin și mai are doi frați și două surori.

Nou avocat român în Ciucea. Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Ciucea. Dr. Teodor Giurgiu, avocat.

Escroci și smintiți. In societatea omească vor fi totdeauna elemente părăsitoare, cari exploatează o existență mizerabilă pe câteva ceasuri. Reapar mereu sub diverse numiri: studenți săraci, prizoniți de soarte, expulzați politici, principii exilați, gazetari rebeli, cari iau dealungul Ardealului și cerșesc cu cilindrul în mână sub pretexte multifarii — de regulă li-s'a furat cele vreo 15—20 mii de lei pe căile ferate. Iar publicul, ca să scape de insolența acestor paraziți le face banii pentru tren până la stația proximă, unde începe din nou cu poveștile lor neobrăzate. Ceace trebuie să repetăm este împrejurarea, că astfel de principii vin cu recomandății dela oameni de seamă și aduc în perplexitate publicul, ce eventual mai bucuros ar da pe mâna poliției astfel de vagabunzi. Și mai compromis pe îndelungat timp și pe alții, cari de fapt sunt avizați la mila creștinilor.

Catastrofă minieră. In mina de cărbuni din Dortmund (Vestfalia) a societății Achenbach s'a întâmplat o catastrofă prin exploziune, căreia a căzut jertfă mai mulți morți și răniți. Numărul morților și a răniților nu se știe cu siguranța, dar conform comunicatului direcțiunii, până acum au fost scoși 38 morți și 17 greu răniți. Mai lipsesc 195 băieși despre cari se crede că au fost înadușiți în interiorul minei de cărbuni. Din cauza gazurilor omoritoare, e cu neputință a pătrunde mai la vale în mină.

Sbor în jurul pământului în 90 zile. Aeroclubul din America în 1915 aratăjază o emulare în sbor în jurul pământului. La emulare se poate folosi orice sistem de motor și plecarea se va face de pe teritoriul expoziției din San Francisco în jurul pământului. In 90 zile trebuie să se facă sborul, ca în ziua a 90-a să se reîntoarcă în San Francisco. Intre sburători se vor împărți 3 premii de câte 100.000 dolari, iar regulile ce vor trebui observate cu ocazia emulării, le va stabili reuniunea internațională de aerocub.

Dare de seamă. Cu plăcere vin a aduce la cunoștința On. public cititor, că noi din comuna noastră Chiraleș și comunele învecinate am început anul nou prin aranjarea unei producțiuni teatrale populare împreună cu dans în 1/14 Ianuarie a. c. în care s'au predat „Ruga dela Chisetu“ și „Nunta țiganului“ predate cu precizie de admirat spre îndestulirea publicului numărös, între cari au fost preoți cu familiile, notari, mediciști, farmaciști, studenți și meserieși, — pe lângă prețul de intrare 40 fil. de persoană, după care s'au adunat 79 cor, din care substrăgându-se spesele, a rămas în folosul bisericii din loc un venit curat de 50 cor.

Aranjatorul, conducătorul și învățătorul diletanților, toți fii și fice a românilor noștri economi, a fost un tânăr abia trecut de 20 ani, cu numele Ioan Drăgan din loc, care abia a parcurs clasele elementare din loc, fiind fiu de oameni săraci (curialist) și-a petrecut anii din urmă în serviciul economic al stăpânilor săi, printre care din propria lui diligență neajutat de nime, citind și studiind necontentit, singur a devenit cantor excelent în comuna bisericască gr-cat. „Șarioara“, — iar acum e pregătit a merge, și e primit la cursul cantoral pe 1 Febr. a. c. în Blaj, pentru ași câștiga diplomă de cantor.

Așa se desface talentul îngropat, din puterile proprii, când n'are alt ajutor. *Un participant.*

Mulțămită publică. In numele sen. școl. dela școala confes. gr-cat. din Șard (com. Alba-inf.), vin pe această cale, a mulțami tuturor celor ce au binevoit a contribui cu obolul lor pentru ridicarea unui nou edificiu școlar constatător din 2 sale de învățământ și 1 cvartir pentru inv.

Di Vasile Stroescu 500 cor., Izidor Neamț, Viena 200 cor., Fondul Cultural, Blaj 200 cor., Băncile „Iulia“, A-Iulia 150 cor., „A bina“, Sibiiu 100 cor., „Izvorul“, Ighiu 50 cor., „Zlăgneana“, Zlatna 20 cor., Dr. Toma Cornea 10 cor., Rev. S. P. Mateiu, Blaj 30 cor., Florian Medrea, locotenent, Viena, 20 cor., Livia Stanciu, Virginia Fuciu 52 cor., Dr. Aug. Dumitrean, medic, Bpesta 50 cor., Jocul miresei Otilia Meteș, Șard 30 cor., Lista Nr. 1. colectant Enea P. Bota dela 23 inși 62 cor. Lista Nr. 2. Minca Sotropa 2 cor. Lista Nr. 3. colectant Tit Domșa, Zlatna, dela 18 inși 50 cor. Lista Nr. 4. colectant Ioan Radeș dela 6 inși 10 cor. Lista Nr. 5. Augustin și Cornelia Herbay 40 cor. Lista Nr. 6. Emil Degan 4 cor. Lista Nr. 7. colectant Ioachim Totoian dela 87 inși 46 cor. 56 fil. Lista Nr. 8. colectant Aurel Pop dela 16 inși 33 cor. Lista Nr. 9. Emil Socaciu dela 10 inși 40 cor. Banca „Auraria“ Abrud 200 cor. Ignat Mircea 50 cor. X. Y. 50 cor. Șard, la 28 Ianuarie 1914. Aureliu Pop, inv.

Rectificări. In art. *Normativ arhidiecezan* din nr. 7. s'au strecurat următoarele greșeli de tipar schimbătoare de înțeles: alineatul 4 și 15 „determinate“ în loc de „determinante“; și 40: după Ghirișșancraiu să se intercaleze aceste: „(clasa V), cel dela Budiul de câmp. (clasa III.) la Copand (clasa IV)“, iar „(clasa III.)“ să se omită. In alin. 5 și 4. să ne, în loc de să nu ne.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

Poporul. Numărul locuitorilor etc.

Sub liturghie se poate observa bine portul poporului, care se apropie de cel din Poeni și Botiza. Fetele au cusături frumoase pe umăr. Pânza e bună și frumoasă. Lăudându-le hărnicia și portul după s. liturghie un țaran adaugă: Le-am spus eu, că nu e ca portul țărănesc.

Poporul din Glod ca și cel din Slătioara se ocupă cu lucrul câmpului și creșterea vitelor. Hotarul din Glod e de 3483 jughere cat. iar în Slătioara de 2538 jugh. Din aceste în Glog sunt cam 400 avere comunală, vre-o 300 a Evreilor, iar celealalte sunt în mâinile Românilor. În Slătioara 300 jugh. avere comunală, 300 a Evreilor, celealalte românești. Starea materială a singuraticilor e mijlocie. Toți au casa lor, câteva vite și 1—2 părțile de pământ. Cel mai avut proprietar în Glod și Slătioara stă cam la 6—7000 floreni. Evreii sunt săraci și câteva din grădinile evreești le-au răscumpărat Români cu bani împrumutați dela Maramurășana. În Glod mai ales sunt multe nuci.

În privința culturală încă nu sunt cei din urmă. Asociațiunea are 15 membri. Cetesc «Popotul român», «Libertatea». În ambele comune se înființează reuniune de temperanță și bibliotecă poporală.

Și în sate mici se pot dar face lucruri frumoase având dragoste față de popor și înaintarea lui. În Glod după conscrierea din 6 Aprilie 1913 abia sunt 784 credincioși în 188 fumuri. În Slătioara tot atunci 659 credincioși în 155 fumuri. Un fapt nu prea îmbucurător e, că în 3 ani numărul credincioșilor gr.-cat. a crescut în Glod uumai cu (1) unul, iar în Slătioara a scăzut cu unul. În Glod după statistica oficioasă din 1910 erau 783 față cu 784 de azi. În Slătioara 660 gr.-cat. față de 659 de azi. Dintre gr.-cat. s'au mărturisit români în Glod 774, iar 7 s'au mărturisit de maghiari și ce e mai interesant 2 împreună cu un rom.-cat. și 237 inzraeliți s'au mărturisit nemți, cari sunt 240. Dintre toți locuitorii știau ungurește 30, iar a scrie și ceti 80. Locuiau în 240 case de lemn și pe dinafară nevăruite. În Slătioara dintre 660 gr.-cat. s'au mărturisit români 654. Erau 157 Izraeliți, cari cu 4 rom.-cat. dau contingentul de 161 nemți. Ungurește știu în comună 34, iar a scrie și ceti 87. Locuesc toți în 189 case toate de lemn.

Încât privește familiile e ceva caracteristic, că aici în afunzimile văilor, sub poalele munților fiind și mai puțini nobili sunt mai multe nume românești decât în comunele de mai înainte. Las, că și preotul Ștefan Pop, le scrie cu caractere românești. Sunt în preponderanță nume ca: Alb, Ardelean, Bud, Botizan, Cocian, Crăciun, Drăguș, Dunca 30 familii, Giurgiu, Marchiș, Hotea. Ilieș, Michnea, Miel, Muntean, Năneștean, Opriș, Petreș, Pop, Pralea, Rac, Rad, Roman, Roșca, Sav, Sturza, Suci, Tusnea, Vlad etc. Nu e semn bun însă, că numai 2 familii sunt: Crăciun Simion și Sav Petru cu câte 10 membri de familie. E Dunca Petru cu 9, Roșca Petru I. Ioan Costăneanu și Tiodar Grigore cu 8, ceialalți 2—5 membri de familie.

La fel e și în Slătioara: Ardelean, Ion I. Vasalie, Berian Toader, Dertec Petru I. Onofre, Galtan Ioachim, Marchiș Nicolai, Miel Ioan I. Demetriu, Petreș Ioan, Rac Ștefan I. Maței câte 8, Coaci Ilie cu 9 membri în familie. Ceialalți 3—5. Sunt nume ca: Ardelean 13 familii, Bolbos, Bondrea, Buftea, Botirla, Berian, Bodea, Cocian, Costin, Dunca, Drimenți, Dertec, Giurgiu, Goja, Galtan, Glodean, Hodor, Hodor, Ilieș, Marchiș, Miel, Moldovan, Motan, Nica, Oncian, Pop, Petreș, Pasere, Porcian, Feier, Petricean, Roman, Rac, Ștefanca, Ștopei, Săcuiu, Tămaș, Tușnea, Trif, Mărginean, Verdiș etc. Dintre credincioșii din Slătioara are: Ardelean Ioan I. Vasalie 8, Berian Toader 8, Coaci Ilie 9, Dertec Petru I. Onofre 8, Galtan Ioachim 8, Marchiș Nicolai 8, Petreș Ioan I. Ioan 8, Rac Ștefan I. Maței 8 membri în familie.

Preot li-e Ștefan Papp dela 1907. Om tinăr, zelos, cu multă tragere de inimă față de interesele poporului. Are foi și reviste românești chiar și din România și se îngrijește, ca și poporul să cetească. În familie e o viețată dintre cele mai românești în Maramurăș. Pagubă, că nu-și lasă barbă.

Vizitație canonică.

Curatori are în Glod pe: Petru Hotea, Simeon Crăciun, Petru Dunca I. Alexa, Vasiliu Moiş, Petru Cocian, Teodor Danciu. Făcându-se în prezența lor vizitație canonică se constată, că: Protocolul ezibitor e din 1905 legat, iar nelegat din 1872, protocolul expedițiilor postale din 1906, despre predici și cateheze din 1913. Matriculele botezațiilor, cununărilor, morților din 1807 deduse în regulă. Circularele episcopicești din 1856, Ziarul bisericești din 1857 dedus în regulă. Averea în bani 302 cor. 46 f., în obligațiuni 147 cor. 84 f. Averea imobilă a bisericii 10 jughere, cari se exarendează cu circa 100 cor. Averea imobilă a școlii 1 jugh. 1280 st. □. Porțiunea canonică 51 jugh. 659 st. □. Contribuția o plătește biserica. Biserica e de lemn zidită la 1812 în onoarea stului Nicolae. E de 13 m. 80 cm. lungă și 6 m. 40 cm. lată.

În biserică se află 3 antimise sfințite de fericirii episcopilor Olsavszky de Muncaciu, Alexi și Szabó de Gherla. Este apoi 1. S. Evanghelie, ediție iubilărară 1900 Blaj. 2. Liturgier, Blaj 1905. 3. Două Evaghelii, una foarte veche, anul tipăririi căreia nu se știe. Popa Lupu din Glod a însemnat însă anul subscrierii sale cu 1741. A 2-a tipărită în București la 1760. Bine legate ambele. 4. Liturgicon, București 1741. 5. Liturgicon, Sibiu 1798. 6. Molitevnic, Blaj 1893. slab legat. 7. Molitevnic, Sibiu 1849, bine legat. 8. Antologion, București 1766. 9. Octoih, Blaj 1792. 10. Psaltire, Sibiu 1857. 11. Apostolier, Rîmnic 1747. 12. Pentecostar, Blaj 1768. 13. Triod, Blaj 1771. 14. Strașnic, Blaj 1783.

Iconostasul a fost pictat împreună cu altarul la 1829 de fericitul preot Vasie Tiodar. Biserica are 15 rânduri vestminte preotești.

Casa parohială e de lemn cu 4 încăperi în stare slabă, 1 coteț, 2 grajduri, 2 șoproane, 1 șură, 1 sațră=șopru de lemne. Școala e de piatră, corespunzătoare legii, provăzută în parte cu recvizitele prescrise. — Acum se zidește una de stat. — Casa docentală la școală cu 3 încăperi în stare bună. Toate asigurate la Transilvania. Grădină de pomărit comunală. Ingrăditură în jurul bisericii, de drot, la casa parohială de nuiele și în parte de scânduri, la școală de nuiele. Crucile în hotar 6, le susține biserica. Credincioșii concurg cu 4000 coroane la susținerea școlii.

Preotul are lectical 2 cor. 10 f. și o 'zi de lucru. Stolă pentru prohodul mare 4—30 cor., cel mic 4—10 cor., botez 1 cor., cununie 10 cor., feștanie 4 cor., missă 1 cor., pomelnic 40 f., pomelnic peste an 10 cor.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

Tipicul anului 1914.

De Septimiu Popa.

Luna lui FEBRUARIE.

2 Dumineca fiului rățacit și sărbătoarea Intimpinării Domnului Isus Hristos. — Viers 2 Ev. inv. II.

Sâmbătă seara la Doamne strigat-am 3 din Octoih, 3 din Triod și 4 din Mineiu cu Mărire și acum din Octoih. La stihovna din Octoih cu Mărire din Triod, și acum din Mineiu. — Troparul întâi al învierii, apoi al Intimpinării.

Duminecă dimineața la mâncat sedelnele numa din Octoih, apoi polieleul, la care adaugem și psalm 136: La râul Vavilonului, după care cântăm psalmii aleși cu pripelele. — Antifone cântăm a viersului, iar prohimen al Intimpinării, tot așa și Evanghelia mâncatului o zicem a sărbătoarei. — Catavasii cântăm a Intimpinării, după c. III condacul și icosul triodului și sedelna tot din triod. După c. VI condacul și icosul Intimpinării Domnului. — La c. IX zicem Oeeace ești mai onorată iar Luminătoare zicem întâi a învierii, apoi a Triodului și în urmă a Intimpinării. La laude apoi zicem 4 din Octoih și 4 a Intimpinării. — La liturghie apostol și Evanghelia întâi a Duminecii și apoi a sărbătoarei.

Duminecă seara la Doamne strigat-am punem 3 din Mineiu pe viers 4: Legea cea din scriptură — Lumină spre descoperirea — De sinurile — (vezi la Laudele „Intimpinării Domnului“) și 3 tot din Mineiu dela preseara zilei de 3 Februarie: Drept și desăvârșit etc. Mărire și acum: Cel vechiu de zile prunc (vezi la Litia Intimpinării) Stihovna zicem cea din preseara dela 3 Februarie, iar tropar al Intimpinării. Facem și Văhod după tipicul mănăstirii din Blaj.

9. Dumineca lăsatului de carne, încheierea sărbătorii „intimpinării“ și sf. Martir Nichifor. — Viers 3 Ev. III.

Sâmbătă seara la Doamne strigat-am 3 ale viersului din Octoih, apoi 4 ale Triodului, apoi 3 ale Intimpinării Domnului (dela Inseratul cel mare al Intimpinării), cu Mărire și acum din Octoih. Stihovna din Octoih, Mărire din Triod — și acum a Intimpinării. — Tropar întâi al învierii, apoi al Intimpinării.

Duminecă dimineața troparul învierii și al Intimpinării, apoi sedelnele din Octoih și psalm 136 „La râul Vavilonului“. Apoi Ipacoi, Antifone și prohimen din Octoih și Evanghelia III a învierii. — Catavasii cântăm ale Intimpinării. După c. III condacul și Icosul Intimpinării, mărire: sedelna triodului — și acum: a sărbătoarei. Iar după c. VI condacul și icosul triodului. — Luminătoarele și Laudele ale octoihului, triodului și Mineiului întru toate după sistemul Duminecii trecute.

Duminecă seara inserat fără Văhod, cântând la Doamne strigat-am 3 din Octoih și 3 din Mineiu dela un martir cu Mărire și acum tot deacolo. Iar stihovna o cântăm numai din Triod, cu Mărire și acum deacolo. Troparul: „Arhistrategi ai oștilor“ și „Martirul tău Doamne Haralampie“. — În această săptămână mâncăm lapte și ouă și brânză. Miercuri și Vineri nu facem liturghie, ci citim orele canonice, după rânduiala Tri-

dului, ajungând până la oarele 3 p. m. — când apoi mâncăm brânză și ouă.

16. Dumineca brânzei și sf. Apostol Arhip. Viers 4, Ev. inv. IV.

Sâmbătă seara nimic din Mineiu nu punem, ci toate din Octoih și Triod, cum arată tipicul Triodului la ziua aceasta. Iar slujba sfântului o citim la Dupăcinar.

Duminecă dimineața sedelnele din octoih și psalm 136: La râul Vavilonului, în decursul cărui azi se tămâiază sf. icoane și poporul. Antifonele și prohimenul din Octoih și Ev. inv. etc. — Catavasii cântăm ale Triodului, iar după c. III citim condacul și icosul viersului dela rând și sedelnele din Triod, iar după c. VI condacul și icosul Triodului. — Luminătoarele a învierii și Triodului, iar la laude 5 din Octoih și 3 din Mineiu.

Duminecă seara inserat cu Văhod, cântând la Doamne strigat-am 4 stihuri de pocăință pe viers 4: Ași vrea să șterg — Cine înviforându-se — Spălămă cu lacrimile — Oaie sunt a turmei — (vezi Triod de Blaj pag. 431) apoi 3 ale zilei acesteia din Triod și 3 dela un sfințit Martir cu Mărire și acum deacolo. — Prohimen cântăm cel mare al postului. Să nu întorci fața ta. — Apoi stihovna întreagă din Triod cu Mărire și acum deacolo. Opustul îl facem așa, cum se prescrie în Triod la pag. 86, cu mătaniile prescrise. Așa facem în toate Duminecile postului mare.

În această săptămână Luni, Marți, Miercuri, Joi și Vineri citim orele canonice cum se prescrie în Triod și anume: în zori de zi Măncatul și Ora I. — La orele 9 a. m. Ora III — La amiază Ora VI, iar la orele 3 p. m. Ora IV, Intipuitoarele și Inseratul (care Miercuri și Vineri îl împreună cu liturghia sf. Grigorie). Iar la orele 4 p. m. cântăm Dupăcinarul cel mare, grîjind, ca să fie încă ziua pe când vom ieși din biserică. — Iar după tipicul mănăstirii din Blaj citim la 6^{3/4} ore dimineața mâncatul și ora I; la orele 9^{3/4} ora III, VI, IX, Intipuitoarele și inseratul (împreună Miercuri și Vineri cu liturghie Sf. Grigorie); iar la orele 2^{3/4} p. m. Dupăcinarul cel mare. Luni, Marți și Joi nu facem liturghie, iar Miercuri și Vineri cum s'a zis, facem a sf. Grigorie. — Iar Sâmbătă celebrăm liturghia sf. Ioan, făcând și binecuvântarea colivei pentru pomenirea sf. Teodor Tiron.

23. Dumineca I a sf. Post, a Ortodoxiei și sf. Martir Polycarp, episcopul Smirnei. — Viers 5 Ev. inv. V.

Atât Sâmbătă seara, cât și Duminecă dimineața facem serviciul din Octoih și Triod, după tipicul Triodului, iar slujba sfântului o citim la Dupăcinar. — Catavasii cântăm a Triodului.

Duminecă seara inserat cu Văhod. La Doamne strigat-am punem din Triod 3 stihuri: — Dă-mi umilință — Moise cel dumzeesc — Să începem acum — apoi iar cea dintâi din Triod: Dă-mi umilință, — apoi 3 din Mineiu, dela presara „Aflării capului repetînd fiecare: — Bucurate sfințit cap — Capul înaintemergătorului — Capul care a predicat. — Mărire și acum din Octoih a Viersului dela rând. — Prohimen cântăm din Triod Dat-ai moștenire, — și 3 parimii ale înaintemergătorului Stihovna din Triod, Mărire din Mineiu „Prea onoratul vas“ — Și acum: din Triod: Cele cerești te laudă..

Apoi opustul îndatinat al Duminecilor postului mare.

Iar Luni dimineața facem rânduiala după tipicul din Triod al Aflării capului sf. Ioan, — (pag. 465 p. 10). După ora IX și Intipuitoare începem inseratul cu liturghia sf. Grigorie. — La Doamne strigat-am punem 3 din Triod de Luni seara și 3 din Mineiu dela „un arhieru“, apoi 4 din Mineiu a înaintemergătorului, Mărire și acum a Născătoarei a viersului. Apoi Văhod cu Evanghelia, Lumină lină și prohimenul, precum și cele 2 parimii ale Triodului, după cari Să se îndrepteze rugăciunea mea. Apoi imediat Apostolul și Evanghelia, Să zicem toți ... și cealaltă urmare a liturghiei preasfințitelor...

În această săptămână Marți și Joi nu facem liturghie, iar Miercuri și Vineri facem a sf. Grigorie și Sâmbătă a sf. Ioan Gurădeaur.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Pentru teatrale dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie*. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco catolice de Stef. Roșian. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Convocare.

Părtașii la „Sporul“ însoțire de credit în Bazna în virtutea §-lui 13 din statute să invită la

a II-a adunare generală ordinară care să va ținea în Bazna, în localul școlii gr.-cat. la 22 Februarie 1914, orele 2 d. a. cu următorul

Program:

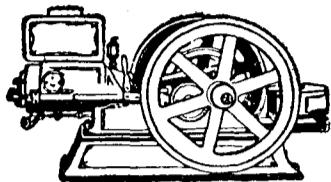
1. Deschiderea adunării.
2. Verificarea membrilor prezenți.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere pe anul 1913, și prezentarea bilanțului pe 1913.
4. Distribuirea profitului curat.
5. Eventuale propuneri și închiderea adunării.

Bazna la 29 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

E fapt în general cunoscut, că pentru **mânarea** aparatului de **sfârmat** cucuruzul, **dumicatul napilor**, pentru **mori și tăietoare de nutreț**, s'a dovedit de cel mai bun

Motorul de benzin, original american Waterloo.

Se poate căpăta la **Dénes B.**

Societate comandită, în BUDAPEST, V., Lipot-körút 15.

Prețurent gratis și franco.
(69) 9-13

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY.

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea laptelui, nu se întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folosește la orice răni învechite, răni deschise la picioare umflăte, la caries, răni venite prin lovituri, tăieturi, împuscături, strivituri, împunsături, zdrobituri, se folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spini, sticlă, alice, năsip. prav etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racului, viermi, putreziune, rosături, orice arsături, rane ivite prin lunga zăcere a bolnavului, la buboie, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opăreliei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 borcane costă cor. 360 se trimite cu ramburs (Nachname).

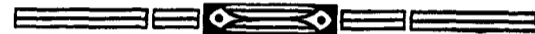
Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Talmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu se află depou, să se comande de dreptul dela farmacia

THIERRY A. «Ingerul păzitor» în PREGRADA
(lână Rohitsch-Saurbrunn).

(70) 9-25.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 540 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela **Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj** cu prețul 950 cor.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesitt könyvecské** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. portă

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

A APĂRUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Ciszădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 . . . . . K. 5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689.48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—
} viață „ 11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

8. 5-7